

Vlerësim juridik: kërkesat shitesë për Ligjin nr. 21/2024, një çark kundër qëllimit të protestës

Kërkesat e qarkulluara në emër të Protestës 2026 nuk janë kërkesat e protestuesve dhe nuk i anulojnë projektet

Pyetja: A i anulojnë projektet e kontestuara kërkesat e qarkulluara në emër të Protestës 2026, ashtu siç janë formuluar?

Përfundimi: Kërkesa për dorëheqjen e qeverisë është e vlefshme. Kërkesat shitesë për ligjet, siç janë formuluar, nuk i anulojnë projektet e nënshkruara: ato janë një çark kundër qëllimit të protestës. Duhet kërkuar anulimi i plotë i ligjeve përkatëse.

Kërkesat e protestuesve sipas nenit 5 të Deklaratës së Përbashkët të 3 tetorit 2026:

1. Anulimi i plotë e prapaveprues (ex tunc) i Ligjit nr. 21/2024 dhe i çdo kontrate, koncesioni apo statusi të investitorit strategjik që rrjedh prej tij.
2. Rikthimi i mbrojtjes ligjore sipas Ligjit nr. 81/2017 për zonat e mbrojtura.
3. Moratorium i menjëhershëm dhe ndalim i tjetërsimit të Sazanit, të Vjosë-Nartës dhe të pronës publike, mjedisore e të trashëgimisë kulturore kombëtare.
4. Dorëheqja e ligjshme e Kryeministrit dhe e kabinetit qeveritar.
5. Kushtetutë e re, e hartuar nga qytetarët dhe e miratuar me referendum popullor të detyrueshëm.
6. Zgjedhje të lira dhe të ndershme sipas Kushtetutës së re.

Kërkesat e mëposhtme për ndryshime ligjore janë qarkulluar si shitesa në emër të Protestës 2026. Kërkesat që kanë pasoja juridike duhet të hartohen ose të rishikohen nga avokatë të licencuar, të cilët mbajnë përgjegjësi profesionale për to, sipas Ligjit nr. 55/2018 „Për profesionin e avokatit në Republikën e Shqipërisë”: numri i identitetit personal i avokatit, dhoma vendore e avokatisë, vula dhe firma, si dhe periodha e vlefshmërisë së lejes.

1. Ndryshimi i ligjeve kërkon garanci juridike

Shfuqizimi, ndryshimi ose anulimi i ligjeve me ndikim publik kërkon garanci juridike: analizë profesionale dhe përgjegjësi nga avokatë të licencuar.

Nr.	Kërkesa e protestës	Vlerësimi juridik
1	Dorëheqja e qeverisë.	✓ Kërkesë e vlefshme, sepse këtë e kërkojnë shqiptarët, të cilët u vodhën për 35 vjet.
2	Shfuqizimi i statusit dhe i kuadrit ligjor që lidhet me investitorët strategjikë.	✗ Kujdes: shfuqizimi nuk i anulon projektet e nënshkruara. Vetëm anulimi i plotë i ligjeve i anulon projektet.

Nr.	Kërkesa e protestës	Vlerësimi juridik
3	Shfuqizimi i Paketës së Maleve.	X Kujdes: shfuqizimi nuk i anulon projektet e nënshkruara. Vetëm anulimi i plotë i ligjeve i anulon projektet.
4	Anulimi i ndryshimeve në ligjin për zonat e mbrojtura.	X Kujdes: anulimi i ndryshimeve nuk mjafton, sepse ligji i vjetër është zëvendësuar me ligjin e ri. Anulimi i ndryshimeve nuk prek dispozitat e reja që zëvendësuan ligjin e vjetër. Vetëm anulimi i plotë i ligjit i anulon projektet.
5	Anulimi i ndryshimeve në ligjin për trashëgiminë kulturore shqiptare.	X Kujdes: anulimi i ndryshimeve nuk mjafton, sepse ligji është zëvendësuar . Anulimi i ndryshimeve nuk prek dispozitat e reja që zëvendësuan ligjin e vjetër. Vetëm anulimi i plotë i ligjit i anulon projektet.

2. Dallimi juridik midis ndryshimit, zëvendësimit, shfuqizimit dhe anulimit të ligjeve

2.1 Shfuqizim apo anulim

Terminologjia juridike e Bashkimit Europian (Traktati për Funksimin e Bashkimit Europian, TFBE, dhe EUR-Lex) i dallon qartë dy termat:^{1, 2, 3}

shfuqizim (sq) = repeal (en)

anulim (sq) = annulment (en)

Përdorimi i gabuar i tyre për Ligjin nr. 21/2024 është fatal:

- Shfuqizimi** nuk i anulon projektet që janë nënshkruar para shfuqizimit të ligjit.
- Anulimi** i anulon edhe projektet që rrjedhin nga ligji, si ato për Sazanin, Vjosë-Nartën dhe Zvërnecin.

2.2 Ndryshim apo zëvendësim

Sipas Udhëzuesit të Përbashkët Praktik të Parlamentit Europian, Këshillit dhe Komisionit për hartimin e legjislacionit të BE-së:⁴

- ndryshimi** (amendment) bëhet përmes ndërhyrjeve në tekstin ekzistues të aktit;
- zëvendësimi** (replacement) do të thotë heqja e një pjese të plotë të tekstit ekzistues (p.sh. një neni ose një pjesë neni) dhe vendosja e një teksti të ri në vend të saj.

Ndryshimi dhe zëvendësimi pra nuk janë e njëjta gjë në kuptim juridik. Në rastin e Shqipërisë në vitin 2026, zgjedhja midis tyre çon në dy rezultate krejt të ndryshme për fatin e kombit.

Përfundime

Legjislacioni shqiptar dhe jurisprudenca europiane e ratifikuar dallojnë qartë termat *shfuqizim*, *anulim*, *ndryshim* dhe *zëvendësim* të ligjeve. Ato nuk janë thjesht fjalë të ndryshme: janë katër koncepte juridike të ndryshme, me pasoja të ndryshme ligjore dhe praktike. Zbatimi i secilit prej tyre ka pasoja të ndryshme për fatin juridik, ekonomik dhe politik të Shqipërisë dhe për të drejtat e sovranit shqiptar, popullit.

Burimet

- TFEU, Article 263 (EUR-Lex): https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/art_263/oj/eng
- Publications Office of the EU: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3879747d-7a3c-411b-a3a0-55c14e2ba732>

3. Publications Office of the EU: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/649510f2-4d17-11ec-91ac-01aa75ed71a1/language-en>
4. Joint Handbook, Council of the EU (October 2023): https://www.consilium.europa.eu/media/67390/joint_handbook_en_01-october-2023_clean_def_final.pdf